

PLAN DZIAŁANIA KT 175 ds. Farb i Lakierów

STRESZCZENIE

Zakres tematyczny KT 175 to: farby, lakiery i produkty podobne oraz surowce do farb i lakierów (w tym rozpuszczalniki, a z wyłączeniem pigmentów i wypełniaczy) – terminologia, klasyfikacja, wymagania, metody badań, przygotowanie podłoży stalowych przed nakładaniem farb i produktów podobnych.

Główne sektory zastosowań farb i lakierów to: budownictwo, ochrona konstrukcji stalowych przed korozją za pomocą ochronnych systemów malarskich, wykończenia z drewna i ochrona drewna przed utratą walorów dekoracyjnych, lakiery samochodowe i farby do renowacji, oraz wyroby na pojemniki metalowe.

Strony zainteresowane to: przemysł farb i lakierów, producenci surowców do farb i lakierów, instytuty badawcze, wykonawcy powłok, właściciele budynków, użytkownicy, władze publiczne.

Normalizacja w dziedzinie farb jest istotnym sposobem zmniejszania kosztów i uzyskania jednoznacznych wyników badań. Wiele norm badań w tej dziedzinie stanowi podstawę do wprowadzania systemów zarządzania jakością. Normy dotyczące wyrobów lakierowych i systemów powłokowych do konkretnych zastosowań np. zabezpieczeń antykorozyjnych stanowią podstawę dla specyfikacji przetargów. Natomiast normy terminologiczne są ważnym narzędziem do osiągnięcia sprawnej komunikacji między wszystkimi zainteresowanymi stronami.

Korzyści: zwiększenie zaufania konsumentów w odniesieniu do aspektów jakościowych i środowiskowych; zmiana procesów technologicznych i jakości wymaga ciągłego udoskonalania urządzeń technicznych; redukcja emisji zanieczyszczeń (między innymi lotnych związków organicznych VOC) i oszczędność energii.

Priorytety pracy KT 175 to: utrzymanie stałej współpracy z jednostkami normalizacyjnymi międzynarodowymi i regionalnymi tj. ISO/TC 35 i CEN/TC 139; wprowadzanie do zbioru PN Norm Międzynarodowych i Norm Europejskich; przygotowanie w polskiej wersji językowej norm o szczególnym znaczeniu dla całej branży farb i lakierów; zharmonizowanie terminologii.

1 ŚRODOWISKO BIZNESOWE KT

1.1 Opis środowiska biznesowego

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT znaczący wpływ mają następujące uwarunkowania polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne i/lub aspekty regionalne/międzynarodowe:

Rynek farb i lakierów jest specyficzny i bardzo zróżnicowany. Głównymi odbiorcami produktów jest rynek budowlany, samochodowy i produkcji przemysłowej.

Sektory zastosowań farb i lakierów łącznie z ich odbiorcami przedstawiono w poniższej tabelicy¹.

SEKTOR ZASTOSOWANIA	GŁÓWNE GRUPY ODBIORCÓW
Dekoracyjne/budowlane	Przemysł budowlany (malarze pokojowi)
Farby <ul style="list-style-type: none"> • dla przemysłu • ochronne/antykorozyjne • okrętowe • do znakowania jezdni 	Przemysł petrochemiczny Przemysł stoczniowy Przemysłowe wyroby do obróbki drewna, ogólne wyroby na drewno Lokalna władza
Motoryzacyjne	Przemysł samochodowy i renowacyjny
Wyroby do malowania puszek	Przemysł spożywczy
Farby proszkowe	Zastosowanie przemysłowe (maszyny rolnicze)
Coil coating	Przemysł budowlany (magazyny, budynki produkcyjne)
Farby drukarskie	Przemysł poligraficzny

Przemysł farb (i przemysł surowcowy) przez długi czas był stałym przedmiotem licznych działań regulacyjnych. Doprowadziło to np. do zmniejszenia stosowania rozpuszczalników organicznych i niektórych metali ciężkich w farbach i podobnych wyrobach. Według danych statystycznych publikowanych przez GUS wielkość produkcji wyrobów opartych na rozpuszczalnikach organicznych pozostaje prawie niezmienna na przestrzeni kilku ostatnich lat, natomiast dynamicznie rozwija się produkcja wyrobów wodorozcieńczalnych opartych na wodnych dyspersjach polimerowych.

1.2 Wskaźniki ilościowe dotyczące środowiska biznesowego²

Poniższe wskaźniki ilościowe opisują środowisko biznesowe, w celu wsparcia działań KT poprzez zapewnienie niezbędnych danych:

Na świecie produkowanych jest około 43,38 mln ton farb i produktów podobnych rocznie (2014). Sprzedaż farb w branży powłok architektonicznych stanowi 50 % wielkości sprzedaży i 48 % obrotu.

Światowy rynek farb i lakierów zdominowała Azja (47 % rynku). Drugim co do wielkości rynkiem w tym sektorze jest rynek Europy (24 % rynku), dalsze miejsca zajmuje Ameryka Północna (18 %) i Łacińska (6 %).

Główni dostawcy w branży farb i lakierów (2014) to: Akzo Nobel (Holandia); PPG (USA), Sherwin-Williams (USA); Axalta (USA), BASF (Niemcy), RPM Inc. (USA.), DIAMOND Paint (USA), VALSPAR (USA), SACAL (Wielka Brytania, Nippon (Japonia)). Na rynku europejskim

¹ Patrz ISO/TC 35 Business Plan, 2004-08-26

² Patrz ISO/TC 35 Business Plan, 2016-11-17

w produkcji farb prym wiodą Niemcy, Włochy, Wielka Brytania Francja i Hiszpania. Razem stanowią około 55 % wolumenu produkcji w Europie.

Podział rynku Unii Europejskiej według sektorów przedstawiono poniżej³:

SEKTOR	UDZIAŁ RYNKU EU [%]
Farby dekoracyjne	49
Farby ochronne	4
Wyroby na drewno	6
Farby dla przemysłu	13
Farby okrętowe	2
Farby dla przemysłu samochodowego	6
Farby proszkowe	7
Wyroby do ciągłego powlekania taśm	3
Wyroby do malowania pojemników metalowych	2
Farby do renowacji samochodów	8

Rynki farb dla przemysłu samochodowego, farb okrętowych, wyrobów do ciągłego powlekania taśm, wyrobów do malowania pojemników metalowych są zdominowane przez niewielką liczbę międzynarodowych firm, na pozostałych rynkach obok międzynarodowych koncernów funkcjonują również małe i średnie przedsiębiorstwa.

2 OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC KT

Normalizacja w dziedzinie farb jest istotnym sposobem zmniejszenia kosztów i uzyskania jednoznacznych wyników badań. Wiele norm badań w tej dziedzinie stanowi podstawę do wprowadzenia systemów zarządzania jakością.

Normy wyrobów określające akceptowalny poziom ich jakości wspierają handel tymi wyrobami.

Normy terminologiczne są pilnie potrzebne do celów regulacyjnych i do zastosowania w przepisach. Przemysł powinien mówić jednym językiem. W zależności od rodzaju wykonywanej pracy, ludzie mają tendencję do używania różnych terminów dla tego samego pojęcia. Skuteczna komunikacja jest jednak konieczna i normy terminologiczne są ważnym narzędziem dla jej osiągnięcia.

³ Patrz: CEN/TC 139 Business Plan, 2017-08-14

Normy dotyczące wyrobów lakierowych i systemów powłokowych dla konkretnych zastosowań np. ochrony konstrukcji stalowych przed korozją stanowią podstawę do specyfikacji przetargów i mogą znacznie ograniczyć wydatki wszystkich zainteresowanych stron.

Korzyści: zwiększenie zaufania konsumentów w odniesieniu do aspektów jakościowych i środowiskowych; zmiana procesów technologicznych i jakości wymaga ciągłego udoskonalania urządzeń technicznych; redukcja emisji zanieczyszczeń (między innymi lotnych związków organicznych VOC) i oszczędność energii.

W przyszłości należy oczekiwać wzrostu popytu na normy dotyczące środowiska, bezpieczeństwa i zdrowia.

3 CZŁONKOSTWO W KT

Każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w KT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem KT. Każdy członek KT realizuje zadania KT poprzez swoich reprezentantów.

Aktualny skład KT jest podany na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT.

4 CELE KT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

4.1. Cele KT

Główne cele KT 175 to:

- eliminowanie barier technicznych w handlu – ułatwienie handlu w kraju, Europie i świecie,
- harmonizacja i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań,
- promocja ochrony środowiska, promocja jakości.

Powyższe cele mogą być osiągnięte przez:

- wdrożenie do PN Norm Europejskich (EN) i Norm Międzynarodowych (ISO), odnoszących się do metod badań wyrobów lakierowych i powłok; metod badań surowców (z wyjątkiem pigmentów, barwników i wypełniaczy); przygotowania powierzchni przed nakładaniem farb i systemów powłokowych,
- tłumaczenie na język polski norm EN i ISO szczególnie ważnych dla branży.

4.2. Strategia ustalona do osiągnięcia celów KT

Strategia obejmuje:

- analizę norm ISO pod względem ich bezpośredniej przydatności w branży farb i lakierów,
- wprowadzenie do zbioru PN w pierwszej kolejności norm terminologicznych w celu skutecznej komunikacji wszystkich zainteresowanych stron, następnie norm badań,
- podejmowanie starań o uzyskanie środków finansowych na tłumaczenia norm,

- czynny udział KT w opiniowaniu projektów norm ISO (CD, DIS, FDIS) oraz norm EN (prEN, FprEN).

4.3. Aspekty środowiskowe

Wpływ czynników szkodliwych na ludzkie zdrowie i samopoczucie stanowi przedmiot zainteresowania wielu środowisk. Przyczyną złego samopoczucia i problemów zdrowotnych są najczęściej czynniki obecne w bezpośrednim otoczeniu człowieka, a więc w środowiskach, w jakich najczęściej przebywa. Do najczęściej monitorowanych związków w powietrzu należą lotne związki organiczne (VOC). Do głównych źródeł emisji VOC można zaliczyć materiały budowlane i wykończeniowe takie jak np. farby i lakiery.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 16 stycznia 2007 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących ograniczeń emisji lotnych związków organicznych powstających w wyniku wykorzystywania rozpuszczalników organicznych w niektórych farbach i lakierach oraz w preparatach do odnawiania pojazdów (Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz.72) od 1 stycznia 2010 r. obowiązują zaostrzone limity zawartości VOC w określonych grupach farb i lakierów. Aktualny akt prawny : Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 8 sierpnia 2016 r. w sprawie ograniczenia emisji lotnych związków organicznych zawartych w niektórych farbach i lakierach przeznaczonych do malowania budynków i ich elementów wykończeniowych, wyposażeniowych oraz związanych z budynkami i tymi elementami konstrukcji oraz w mieszaninach do odnawiania pojazdów (Dz.U. 2016 Poz. 1353) utrzymuje określone w ww akcie limity, podając metodykę oznaczeń zgodnie z EN ISO 11890. Obecnie wszystkie farby i lakiery objęte tym rozporządzeniem muszą spełniać wymagania w zakresie zawartości VOC.

Światowe firmy koncentrują się na ograniczaniu zawartości VOC, gdyż „zielone”, „ekologiczne” farby są preferowane przez klientów.

5 CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC KT I WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN jest wprowadzany do programu KT. KT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac KT znajduje się na stronie www.pkn.pl , w Wykazie OT, po wybraniu numeru właściwego KT.

Drugi element numeru tematu normalizacyjnego wskazuje numer Podkomitetu Technicznego opracowującego temat, np. numer tematu normalizacyjnego XXX.1.XXXX oznacza wykonywanie w KT XXX PK 1 (Podkomitecie Technicznym nr 1 Komitetu Technicznego XXX). Jeżeli drugi element przyjmuje wartość zero oznacza to, że TN jest opracowywany w KT.

Najważniejsze czynniki, które mogą mieć negatywny wpływ na terminowe wykonanie prowadzonych prac normalizacyjnych to przede wszystkim:

- brak w KT ekspertów mogących ocenić poprawność postanowień projektu normy lub innego dokumentu normalizacyjnego,
- trudności z ustaleniem składu Grupy Projektowej do określonego tematu normalizacyjnego,
- brak środków finansowych na przygotowanie polskiej wersji Norm Europejskich lub Norm Międzynarodowych.

6 WYKAZ PROPOZYCJI TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEWIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

Nie dotyczy